

PREDLOZI ZA PRINCIPE POSTUPANJA MEDICINSKIH SESTARA/TEHNIČARA
(SVIH NIVOVA OBRAZOVANJA) KOJI BI TREBALO DA BUDU SASTAVNI DEO
PROFESIONALNOG ETIČKOG KODEKSA

1. Svi zaposleni u zdravstvenim ustanovama moraju jasno da budu obeleženi bedževima, na kojima se jasno vidi ime, prezime i pozicija (dužnost) koju obavlja.
2. Bez obzira na jasno istaknut bedž, svaki medicinski radnik dužan je da se pri prvom kontaktu i lično predstavi pacijentu svojim imenom, prezimenom i funkcijom – dužnošću koju obavlja.
3. Takođe, zdravstveni radnik dužan je da jednostavnim i razumljivim rečnikom pacijentu objasni neposredno predstojeće radnje i postupke.
4. Medicinska sestra/tehničar na prijemu dužna/dužan je da obavesti pacijenta o predstojećim postupcima, mogućim neposrednim dijagnostičkim i terapijskim postupcima i da ih na razumljiv način objasni pacijentu - određivanje vitalnih parametara (puls, krvni pritisak, frekvenca disanja, stanje svesti i sl.).
5. Pri prijemu na odeljenje medicinska sestra/tehničar dužni su da se predstavie imenom i prezimenom, da objasne na razumljiv način pacijentu da su oni u prvoj instanci neposredno zaduženi za brigu o dotičnom pacijentu i njegovoj dobrobiti.
6. Pri prijemu sestra/tehničar upoznaju se sa imenom i prezimenom pacijenta, njegovim godinama, opštem zdravstvenom stanju, hroničnim bolestima, mogućoj alergiji na lekove, hranu, o visini i težini pacijenta itd. I to dokumentuju.
7. Potpuno je nedozvoljivo obraćati se pacijentu sa “ti baba”, “tetka” i slično, koristeći lično ime (pacijent se oslovljava po prezimenu, dodajući tome “gospodin/gospođa”). Pacijent ima pravo da dozvoli sestri/tehničaru i manje formalno oslovljavanje, ali to mora izričito da iskaže određenoj sestri/tehničaru i to se samo na nju/njega odnosi ali ne i na druge sestre/tehničare.
8. Tokom lečenja medicinska sestra/tehničar postupaju po izričitoj odredbi lekara koji leči pacijenta, pri čemu je lekar dužan da svaki relevantan nalog dokumentuje u pismenoj formi u medicinskoj dokumentaciji – istoriji bolesti.
9. Pri vođenju pacijenta van bolesničke sobe radi različitih dijagnostičkih i terapijskih postupaka sestra/tehničar dužni su da jednostavnim rečnikom pacijentu objasne kuda ga i zašto vode i šta pacijent može da očekuje.
10. Medicinska sestra/tehničar dužna/dužan je da radi u uniformi, koju propisuje zdravstvena ustanova, pri čemu ruke **obavezno** moraju biti gole do lakata, a svako ko dolazi u dodir s pacijentom dužan je da pre i posle kontakta sa pacijentom opere ruke (jasna preporuka WHO).
11. Ukoliko se radi o nepokretnom pacijentu ili o pacijentu kojem je kretanje ograničeno sestra/tehničar mora **momentalno**, na zahtev pacijenta, omogućiti da pacijent u odgovarajućim uslovima zadovolji svoje fiziološke potrebe, kao što mu na zahtev mora odmah dati čašu vode ili neke druge tečnosti, osim ako lekar koji leči pacijenta nije drugačije odredio. Pri tome, u potpunosti se mora poštovati intimnost i privatnost pacijenta.

12. Pojava dekubitalnih rana, kod nepokretnog pacijenta koji ih nije imao, **mora predstavljati grubu i strogo kažnjivu grešku** i znak je nezadovoljavajuće medicinske nege. Zbog toga, pri prijemu na odeljenje sestra/tehničar mora pažljivo pregledati bolesnika, a posebno riskantne regije (potiljak, gornji deo leđa i prostor lopatica, sedalni predeo i zadnje strane peta, gde se dekubitusi najčešće pojavljuju) i ukoliko uoči znake početnog ili razvijenog dekubitusa, to se obavezno mora dokumentovati u istoriji bolesti i odmah započeti lečenje.
13. Glavna sestra odeljenja/klinike lično je odgovorna za rad, postupke i ponašanje srednjeg medicinskog kadra njoj podređenog i u slučaju nepoštovanja i prekršaja procedure dužna je da obavesti odgovornog lekara i pokrene pravilima propisani postupak, pri čemu postupanje glavne sestre ni u jednom trenutku ne sme da poprimi karakteristike mobinga.
14. Nedoizvoljivo je da inkontinentni pacijenti leže u vlastitim ekskretima i koliko god puta je to potrebno sestra/tehničar moraju presvući bolesnika, promeniti posteljinu i oprati ga.
15. Dužnost i odgovornost sestre/tehničara je briga o ličnoj higijeni pacijenata, posebno ako se radi o nepokretnim ili slabije pokretnim pacijentima, što uključuje posebno higijenu usne duplje, ruku i kupanje bolesnika u krevetu.
16. Sestre/tehničari sprovode propisanu medicinsku terapiju, u tačno određeno vreme, pri čemu su dužni da pacijenta jasno obaveste o tome koje mu lekove (i/ili) parenteralne tečnosti daju i zašto. Pacijent ima pravo da odbije propisanu terapiju, ali pritom, preporučljivo je da tu bude prisutna još jedna sestra, glavna sestra odeljenja ili lekar i to se mora jasno dokumentovati u istoriji bolesti.
17. Radiološke sestre/tehničari dužni su da pacijentu objasne svrhu i cilj svakog postupka i radnje koju preduzimaju, kao i vrstu pregleda.
18. Laboratorijske sestre/tehničari dužni su da pre započinjanja bilo koje procedure jasno obaveste pacijenta o planiranoj proceduri i načinu njenog izvođenja. **Posebno je značajno napomenuti da je HIV testiranje nedozvoljivo bez izričite i pismene saglasnosti pacijenta ili njegove usmene saglasnosti (ukoliko je nepismen) pred još jednom sestrom ili lekarom (stav WHO)**, koji će objasniti o kakvoj vrsti testa se radi i zbog čega je on potreban i indikovano.
19. Sestre/tehničari moraju u svakom trenutku da pokazuju jasne znake empatije i razumevanje za pacijenta i članove njegove najuže porodice.
20. Sestre/tehničari u odelenjima intenzivne nege, čak i u slučaju da se radi o pacijentu s poremećenim stanjem svesti, dužni su da svaku planiranu proceduru (vađenje krvi, kateterizaciju, okretanje u krevetu i sl.) prethodno saopšte pacijentu kao da je potpuno svestan.
21. Princip je dobre medicinske prakse da se na kraju lečenja sestra/tehničar, koja/koji je bila/bio zadužena/zadužen za brigu o pacijentu, pozdravi s pacijentom, da ga snabde potrebnom količinom lekova za 1-2 dana sa jasnim uputstvom kako i kada se uzimaju i da mu da osnovne medicinske savete o daljem postupanju kod kuće.
22. Tokom celokupnog lečenja i boravka u bolnici sestre/tehničari dužni su da se prema pacijentu odnose s punim poštovanjem bez obzira na njegovu nacionalnost, rasu, pol, stepen obrazovanja, veroispovest ili bilo koju drugu ličnu osobinu pacijenta.